

Biovalley

Norges grønne motor

Espen Granberg Johnsen, prosjektleder

Hva er Biovalley?

«ET LEDENDE KRAFTSENTRUM FOR
BÆREKRAFTIG BIOØKONOMI I NORGE»

Bioøkonomistrategi for Innlandet 2017-
2024 – En næringsstrategi med
handlingsplan

Fylkesmennene og fylkeskommunene i
tidligere Hedmark og Oppland

5 mål

5 mål – med 13 strategier

- Kunnskap og kompetanse
- Marked og konkurransekraft
- Biologiske ressurser og returstrømmer
- Samarbeid
- Synliggjøring og kommunikasjon
- Tilhørende handlingsplan

SINTEF - forskningsrapport

Rapporten ser for seg 4 mulige scenarier.

Det beste scenariet innebærer 25 000 nye arbeidsplasser og 20 milliarder i økt verdiskaping.

Lagspill

Motstrøms

BIO-valley

Vekst

råvareeksportøren

Individuell
konkurransen

Stillstand

forstaden

4 scenarier

Motstrøms

Bioøkonomien bæres av nisjeprodukter. Ingen nasjonal satsing. Det utvikles høyverdiprodukter som baserer seg på innovasjon og forskning.

Forstaden

Scenario med lav sysselsetting og verdiskaping. Innlandet er preget av fraflytting. Ingen nasjonal satsing på bioøkonomi, forskning og innovasjon

BIO-valley

Sammen skaper myndigheter og de lokale en boom i bioøkonomien. Det etableres selskaper som representerer alle deler av næringskjeden.

Råvareeksportøren

Økende globalt markedet for bioprodukter. Regionen blir råvareeksportør. Høyverdiutnyttelsen av bioressursene blir gjort utenfor regionen.

VI VILLE HA SVAR PÅ:

- Innen **hvilke deler av bioøkonomien** er vekstpotensialet (i omsetning og arbeidsplasser) størst?
- Hvilke **tiltak og virkemidler** på myndighetsnivå – både lokale, regionale og nasjonale – vil utløse dette vekstpotensialet? Forslagene skal være konkrete på en slik måte at de kan iverksettes uten behov for nye omfattende utredninger.
- Hvordan bør tiltak og virkemidler **organiseres og struktureres** for raskt å kunne iverksettes?
- Hvilke gjeldende tiltak og virkemidler bør bedriftene **prioritere/utnytte bedre**, og hva er det som hindrer at dette skjer i dag?
- Det bes om at vurderingene omfatter tiltak/virkemidler på **både kort-** (2020-2025) **og lang-** (2025-2050) **sikt**.
- Hvilke aktører bør det etableres et **sterkere samarbeid** med for å utvikle seg videre, hvordan kan man stimulere til et slikt samarbeid?

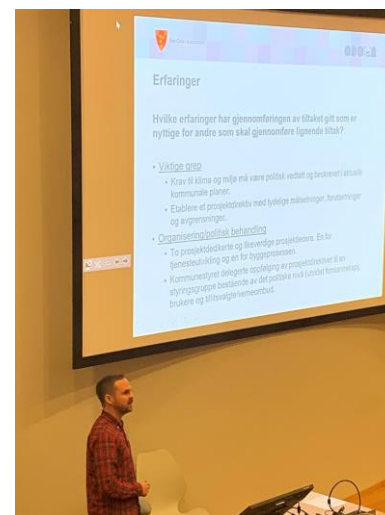
Bioøkonomi i Innlandet – Tiltak og virkemidler

- Innlandet i dag – næringsstruktur og ressurstilgang
- Vekstpotensial/muligheter innen bioøkonomien
- Utfordringer med dagens struktur og virkemidler
- Tilgang på kompetanse og kapital
- Innovasjonskultur, næringsstruktur og infrastruktur
- Avsluttende analyse og forslag til utforming av tiltak og virkemidler

Forslag til tiltak – lokal handling

- **Grønn innkjøpsmakt.** Stimulere til i større grad å bruke småbedrifter i offentlige leveranser (særlig lokalmat). Etablere forum for erfaringsdeling, lære opp innkjøpere, ta i bruk/utvikle nettbaserte verktøy/plattformer for lokale innkjøp. Bruke offentlig kontrakter aktivt for å fremme grønt skifte, lokalt næringsliv. Legge til rette for at små leverandører kan gå sammen om leveranse
- Utarbeide **standardiserte "grønne" anbudsutlysninger** for kommunale og fylkeskommunale innkjøp
- Utarbeide en **mer felles praksis** i den kommunale delen av virkemiddelapparatet. Legge til rette for tettere samarbeid, erfaringsdeling og samordning innad og på tvers av kommunegrenser for å harmonisere praksis i hvordan understøtte etableringer og vekst i bioøkonomien
- Innspill til myndigheter: **oppdatere regelverk, i samarbeid med ESA** slik at man lettere kan benytte nye kilder til matproduksjon og utnytte restråstoff i produksjon

Forslag tiltak – regionale virkemiddel

- Ta initiativ til å **senke kravet om egenfinansiering** for deltakelse i FoU-prosjekt for små aktører i bioøkonomien
- Ta initiativ til å etablere **flere regionale lavterskel støtteordninger for landbruket** – markedsundersøkelser, nettverksdeltakelse, etc.
- **Innovativ bruk av eksisterende rådgivere/leverandører** (eks landbruksrådgiver, Mattilsynet)
- Initiere **sterkere samarbeid om genetik/avl – inkludere sykehuset tettere** – stort vekstpotensial!
- Styrk faglige **kombinasjoner bio/it/økonomi** i hele utdanningssystemet
- Etablere Enova for bioøkonomien i Innlandet

16

- Bioteknologi
 - Kjernekologi for bedre restråstoffutnyttelse og mer treforedling, regionale initiativer etablert
- IKT og kompetansebasert tjenesteyting mot biosektoren
 - Integriert del av all utvikling i bioøkonomien, særlig viktig for eksport
- Gardsmat og bærekraftig lokal turisme

Forslag tiltak - koordinering

- Effektivisere og styrke **samarbeid og koordinering** i arbeidet med bioøkonomien i Innlandet – tydeligere forståelse av roller og arbeidsdeling mellom aktørene
- Styrke **informasjons- og veiledningsinnsatsen** rettet mot næringslivet – etablere vei hjelp i støttejungen. Førstelinetjenesten bør ha denne kunnskapen – ei dør inn
- Øke sektorkunnskapen, og kunnskap om **virkemiddelapparatet** (mentorordning,
- Fokuserer innsats mot å **involvere de stc** arrangementer), og de små og **Reodor I** nedenfra opp – bli mer oppsøkende, di matnyttig, mer treffsikkert i forhold til k
- **Mindre sektorspesifikk utforming av vi** kombinasjonsbruk

er med dagens struktur o

Forslag tiltak – finansiering og innovasjon

- Etablere et regionalt **"evergreen" fond** for investering i selskaper innenfor bioøkonomien
- Ta initiativ (sammen med IN) til å etablere støtteordninger fra oppstartsfasen til første kommersielle investor (**first seat**)
- Utvide ordningene for **grønne lån**
- Styrking av **Høgskolen i Innlandets satsning mot grønn sektor** ved tettere kobling mot lokalt næringsliv; opprette en biokjemilinjje, ta inn IT i bioteknologifagene
- Initiere FoU rettet mot **markedsinnovasjoner, nye forretningsmodeller, samvirke 2.0** – for den «nye» bioøkonomien
- «**Indremedisinsk innovasjon**», mange lykkes, men for lite selvtillit (hvor er sunnmøringen?). Bygge på der de er sterke. Vise fram suksessene – hvordan de har lykkes.

Forslag tiltak

18

- **Ei (velkjent) dør inn til virkemiddelapparatet**
 - Tidshorisont: Kort-medium
- **Etablere et forum for beste grønne kommunale praksis**
 - Tidshorisont: Kort.
- **Utarbeide standardiserte "grønne" anbudsutlysninger for kommunale og fylkeskommunale innkjøp**
 - Tidshorisont: Kort
- **Styrking av Høgskolen i Innlandets satsning mot grønn sektor ved tettere kobling mot lokalt næringsliv**
 - Tidshorisont: Kort-Lang.

Utfordringer med ulik kommunal praksis

- Tilrettelegging, finansiell og annen støtte, forvaltning av virkemidler, bruk av innkjøpsmakt
- Lite systematisk erfaringsdeling mellom kommunene
- Stor spredning i kobling til den regionale bioøkonomi-strategien
- Samarbeid med klyngene varierer mye – mye kompetanse å hente (f.x. utarbeidelse av næringsplaner)
- Interaksjon med lokalt næringsliv

Forslag tiltak – lokal handling

- **Grønn innkjøpsmakt.** Stimulere til i større grad å bruke småbedrifter i offentlige leveranser (særlig lokalmat). Etablere forum for erfaringsdeling, lære opp innkjøpere, ta i bruk/utvikle nettbaserte verktøy/plattformer for lokale innkjøp. Bruke offentlig kontrakter aktivt for å fremme grønt skifte, lokalt næringsliv. Legge til rette for at små leverandører kan gå sammen om leveranse
- Utarbeide **standardiserte "grønne" anbudsutlysninger** for kommunale og fylkeskommunale innkjøp
- Utarbeide en mer **felles praksis i den kommunale delen av virkemiddelapparatet.** Legge til rette for tettere samarbeid, erfaringsdeling og samordning innad og på tvers av kommunegrensene for å harmonisere praksis i hvordan understøtte etableringer og vekst i bioøkonomien
- Innspill til myndigheter: oppdatere regelverk, i samarbeid med ESA slik at man lettere nytte **nye kilder til matproduksjon og utnyttede restråstoff i produksjon**

ltaksorganiseringsen
ingsiktighet i prioriteringer
jungen»

ange revir. Fra revirmarkering

Forslag tiltak II

- **Etablere et nasjonalt ressurscenter for grønn bioøkonomi i Innlandet**
 - Tidshorisont: Medium - lang
- **Oppskalere og oppgradere labfasilitetene for testing og oppskalering av bioprosessteknologi i Innlandet med sentrale aktører (Nortura, Tine, skogbruksforeningene og HINN) som deleiere**
 - Tidshorisont: Medium - lang

12

Utfordringer - tilgang kompetanse, kapital

- Tilgang på kompetent og langsiktig risikokapital
- Mangler støtteordninger fra oppstartsfasen til første kommersielle investor
- Bondens kompetansenettverk – utnyttede ressurser
- Byggfokusert næringsstruktur – for svak på innovasjon
- Mye å hente på mer samarbeid mellom avl/genetikk-miljøene og regionens helse-FoU
- Kobling mellom næringslivets kompetansebehov og regional kandidatproduksjon
- Koordinert internasjonalt samarbeid (deling av nettverk, samarbeid om rekruttering)

9

Forslag tiltak II

- **Etablere et regionalt "evergreen" fond for investering i selskaper innenfor bioøkonomien som er over første fase og er i ferd med å skalere opp til kommersiell drift**
 - Tidshorisont: Medium-Lang
- **Bredere virkemidler med mindre krav til egeninnsats - rettet mot bioøkonomien - og utnytt handlingsrommet**
 - Tidshorisont: Middels-Lang

dagens virkemidler

– uklar nytteverdi for de store – de små
ir Felgen-typerne? De søker ikke, de drar

- Bredden i offentlige virkemiddel kan utnyttes bedre
- For lite lavterskel regionale midler og støtte
- Markeds- og prosjektlederkompetanse etterlyses
- Krav om 50 % egenfinansiering i FoU-prosjekter er barriere for å f
- Vanskelig å finne spesialkompetanse i virkemiddelapparatet

Forslag tiltak - regional spesialisering

- Utarbeide **ressurskart** for bioøkonomien Innlandet (råstoff, kompetanse, verdikjeder ++)
- Mulige Hot-spots
 - Ringsaker – bioprosess
 - Våler/Solør – treforedling
 - Trysil/Hafjell/Lillehammer – turisme
 - Hamar – biotek/genetikk
 - Gudbrandsdalen/fjellregionen - lokalmat
 - Toten - grønnsaker, Valdres – fisk...
- Etablere et **nasjonalt ressurscenter for grønn bioøkonomi** i Innlandet
- Bygge ut **labfasiliteter for testing og oppskalering av bioprosessteknologi** i Innlandet sameid med sentrale aktører (Nortura, Tine, skogbruksforeningene, HINN)

17

FORSIAG TILTAK II

- **Styrke markedskompetanse hos kompetansemeglerne**
 - Tidshorisont: Kort
- **Utarbeide et ressurs- og varestrømmskart for bioøkonomien i Innlandet**
 - Tidshorisont: Kort – medium
- **Tilpasse regelverk, i samarbeid med ESA, slik at Norge (med lite antibiotikabruk, få sykdommer) lettere kan utnytte nye råvarekilder og restråstoff**
 - Tidshorisont: Lang

11

14

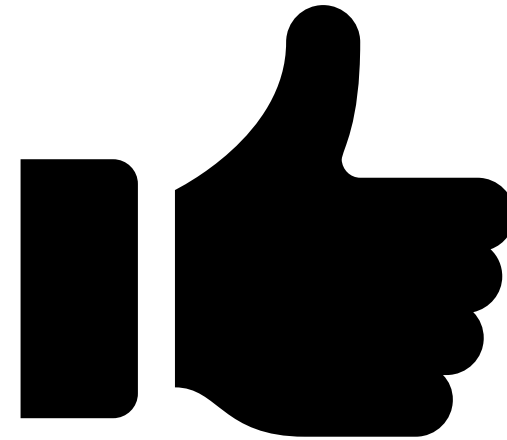
Hva nå?

- Styringsgruppa i Biovalley har initiert en rullering av Bioøkonomistrategiens handlingsdel
- SINTEFs rapport skal hensyntas
- Skal behandles politisk i fylkeskommunen
- Vil være klar i løpet av første kvartal 2021

Vi vil i prosjektet...

- Lansere ny nettside om kort tid
- www.biovalley.no
- Bruke Biovalley sin fb-side – LIK OG DEL!
- Delta på møter og konferanser

biovalley.no

Takk for oppmerksomheten!

espen.granberg.johnsen@innlandetfylke.no

951 36 894

Innlandet
fylkeskommune